

Nodokļu aspekti Baltijas valstīs iegādājoties un lietojot automobili.

Justīne Haka

VARUL zvērināta advokāte

Diāna Kļuškina

BDO Tax vecākā nodokļu menedžere

*Rīga, 2013.gada 26.aprīlis
«AUTO nozares forums 2013»*

BDO TAX ietilpst "BDO International" starptautiskajā tīklā. "BDO International" ir pasaulē piektais lielākais uzņēmumu tīkls nodokļu, grāmatvedības un finanšu konsultāciju jomā.

Pateicoties starptautiskajam tīklam, mūsu biroja klientiem ir iespēja iegūt kvalitatīvu un vispusīgu pakalpojumu klāstu Latvijā un daudzās BDO tīkla valstīs, to vidū ne tikai nodokļu un finanšu jomā, bet arī uzņēmumu apvienošanas jautājumos, pārstāvības tiesās un citos juridiskos jautājumos.

BDO TAX darbu uzsāka 2007. gada 1. augustā. Biroja dibinātāji ir Jānis Zelmenis un Vita Liberte - vieni no pazīstamākajiem un atzītākajiem nodokļu profesionāļiem Latvijā - kuri pirms biroja izveides ieņēma vadošus amatus starptautiskā uzņēmumā SIA Deloitte Latvija. Dibinātājus vieno 11 gadus ilga kopīga darba pieredze gan ar starptautiskiem, gan pašmāju klientiem, kuras laikā gūti būtiski panākumi un iekarota nevainojama reputācija.

Ievadam

«Nodokļi ir tas, ko mēs maksājam par civilizētu sabiedrību»

«Neviens nav spiests organizēt savas saistības attiecībā uz īpašumu tā, lai maksātu maksimāli nodokļus» *

* dažu teicienu fragmenti no manas nodokļu prakses

Prezentācijā:

- Ar kādiem nodokļiem saistās automobiļa iegāde
- Auto privāta iegāde vs. uzņēmuma auto
- Nodokļi Baltijas valstīs
- Nodokļu izlietojuma problemātika un risinājumi

Vieglā automobiļa iegāde un tālākā izmantošana

Ar kādiem nodokļiem saistīta auto iegāde un izmantošana Latvijā

Dabas resursu nodoklis Nodokļa likme ir 22Ls. Nodoklis maksājams pirms automašīnu pirmās pastāvīgās reģistrācijas Latvijā. Nodoklis jāmaksā visām fiziskajām un juridiskajām personām par pirmo reizi Latvijā reģistrējamu automašīnu

Vieglo automobiļu un motociklu nodoklis (par pirmo reizi Latvijā reģistrējamu vieglo automobili vai motociklu) atkarībā no Oglekļa dioksīda (CO₂) izmešu daudzuma uz 1 kilometru (0,3 - 5Ls par gramu)

Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis (ikgadējs maksājums) - summējot nodokļa likmes atbilstoši vieglā automobiļa pilnai masai (10Ls -72Ls), motora tilpumam (6-195Ls) un motora maksimālajai jaudai (6-195Ls)

Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis (UVTN) - atkarībā no motora tilpuma (19-40Ls mēnesī)

Papildus jāņem vērā **Akcīzes nodoklis degvielai, PVN** iegādājoties auto, iegādes un ekspluatācijas izdevumi kā saimnieciskās darbības izdevumi

Vieglā automobiļa iegāde un tālākā izmantošana

Auto privāta iegāde vs. uzņēmuma auto

Auto privāta iegāde

- no ienākumiem pēc nodokļu nomaksas
- samaksātais PVN nav atskaitāms kā priekšnodoklis
- izdevumi no ienākumiem pēc nodokļu nomaksas

Uzņēmumu vieglā automobiļa iegāde

- ja maksā UVTN, nav jāmaksā algas nodoklis arī tad, ja viennozīmīgi skaidrs, ka vieglo pasažieru automobili (auto) izmanto darbinieks personīgām vajadzībām.
- ja maksā UVTN, nav jākorģē ar UIN apliekamais ienākums par auto ekspluatācijas izdevumiem arī tad, ja auto izmanto darbinieka personīgām vajadzībām (ievērojot degvielas patēriņa limitu)
- iespēja atskaitīt 80% no samaksātā PVN

Vieglā automobiļa iegāde un tālākā izmantošana

UVTN maksātāji:

- komersanti par tā īpašumā vai turējumā esošu vieglo transportlīdzekli (vieglo, vieglo pasažieru vai vieglo plašlietojuma automobili)

UVTN ikmēneša maksa:

- atkarībā no motora tilpuma (par auto, kas reģistrēts pēc 2005.gada 1.janvāra):
  - līdz 2 000 cm³ - LVL 19 mēnesī
  - no 2 001 cm³ līdz 2 500 cm³ - LVL 30 mēnesī
  - virs 2 500 cm³ - LVL 40 mēnesī
- nodoklis par auto, kas reģistrēts līdz 2005.gada 1.janvārim- LVL 30 mēnesī

Atbrīvojumi no UVTN (diezgan ierobežoti), t.sk. par operatīvajiem transportlīdzekļiem, par vieglajiem taksometriem, par transportlīdzekļiem, kurus komersants izmanto tikai un vienīgi savas saimnieciskās darbības vajadzībām (jāpierāda, kārtojot ar saimnieciskās darbības veikšanu saistīto braucienu uzskaiti).

Vieglā automobiļa iegāde un tālākā izmantošana

Uzņēmumu vieglā automobiļa iegāde un iespēja izmantot darbinieku privātām vajadzībām - iemesli piedāvājot darbiniekiem automašīnas

(informācija no Eiropas Komisijas pētījuma:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/common/publications/services_papers/working_papers/index_en.htm)

- Uzņēmums var sniegt labumu darbiniekam zemākās izmaksās kā to spētu iegūt darbinieks
- Nodokļu normatīvie akti ir labvēlīgāki šāda labuma sniegšanai darbiniekiem, salīdzinoši ar naudas izmaksu
- Uzņēmuma standarti attiecībā uz automašīnām

Vieglā automobiļa iegāde un tālākā izmantošana

Uzņēmumu vieglā automobiļa iegāde un iespēja izmantot darbinieku privātām vajadzībām - nodokļu aprēķināšana no labuma darbiniekiem

informācija no Eiropas Komisijas pētījuma

http://ec.europa.eu/taxation_customs/common/publications/services_papers/working_papers/index_en.htm

Vairums ES valstīs, lai aprēķinātu ar nodokli apliekamu labumu darbiniekiem izmanto automašīnas iegādes izmaksas (vai tirgus cenu, kā tas ir, piemēram Lietuvā).

Ar nodokli apliekams labums var tikt noteikts atkarībā no auto izmantošanas proporcijas privātām un biznesa vajadzībām.

Nodokļu aplikšana var tieši nebūt piesaistīta uzņēmuma auto izdevumiem privātām vajadzībām. Piemēram, Beļģijā un Polijā apliekamā bāze tiek rēķināta izejot no likmes par kilometru, kas noteikta balstoties uz izdevumiem (nolietojums, degviela, apdrošināšana, u.c.). Likme par kilometru var būt atkarīga no mašīnas modeļa, piemēram, Itālijā.

Savukārt, piemēram, Igaunijā, ir noteikta nodokļa summa, kas nav atkarīga ne no auto vērtības, ne no privātām vajadzībām nobrauktā, ja vien nav detalizētas uzskaites.

Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis Baltijas valstīs

	Nodokļa likme
Latvija	Atkarībā no motora tilpuma 19-40Ls mēnesī
Lietuva	Nav. Apliek ar nodokli darbinieku labumu.
Igaunija	Nav. Apliek ar nodokli darbinieku labumu (256 EUR, ja vien nav stingra uzskaitē)

Automobiļu nodoklis Baltijas valstīs

	Nodokļa likme
Latvija	0,3 - 5Ls par katru CO2 gramu uz 1 kilometru par Latvijā iepriekš neregistrētiem automobiļiem un tādiem, kas pirmo reizi registrēti ārvalstīs pēc 01.01.2009. 375 - 850 Ls (atkarībā no automobiļa vecuma un motora tilpuma) par pārējiem automobiļiem.
Lietuva	Nav nodoklis par vieglo automobiļa pirmo reģistrāciju.
Igaunija	Nav nodoklis par automobiļa reģistrāciju, ir nodevas par reģistrāciju, īpašnieka maiņu 50 - 120 EUR .

Automobiļu ekspluatācijas nodoklis Baltijas valstīs

	Nodevas likme
Latvija	Summējot nodokļa likmes atbilstoši vieglā automobiļa pilnai masai (10Ls -72 Ls), motora tilpumam (6-195 Ls) un motora maksimālajai jaudai (6-195Ls)
Lietuva	Nav, izņemot smagajām automašīnām un auto ar vairāk kā 9 sēdvietām
Igaunija	Nav

Uzņēmumu ienākuma nodoklis Baltijas valstīs

	Tiesības atskaitīt automobiļu iegādes, nomas un uzturēšanas izmaksas UIN vajadzībām
Latvija	<p>Ir atskaitāmas, ja par automobili tiek maksāts uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis un ja tas nav reprezentatīvais automobils.</p> <p>Izmaksas saistībā ar reprezentatīvu automobili (automobiļa iegādes vērtība 36 175 EUR bez PVN) nav atskaitāmas UIN vajadzībām.</p>
Lietuva	<p>Ir atskaitāmas, ja automobils tiek izmantots saimnieciskajā darbībā (jāpamato).</p>
Igaunija	<p>Apliek ar nodokli darbinieku labumu (256EUR, ja vien nav stingra uzskaitē) PVN ir atskaitāmas, ja automobili izmanto kompānijas darbinieki vai valdes locekļi.</p>

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis un sociālais nodoklis Baltijas valstīs

	Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli un sociālo nodokli apliekamais ienākums par privātajām vajadzībām izmantoto automobili
Latvija	Darba devējs maksā uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli maksā par komersanta vai ārvalsts komersanta filiāles, vai zemnieku saimniecības īpašumā vai turējumā reģistrētu vai uz darba līguma pamata lietotu, vai arī no personas, kura nav komersants vai ārvalsts komersanta filiāle, vai zemnieku saimniecība, patapinātu vieglo transportlīdzekli, kurš pēc savas konstrukcijas un iekšējā aprīkojuma ir paredzēts pasažieru un to bagāžas pārvadāšanai, kurā sēdvietu skaits, neskaitot vadītāja vietu, nepārsniedz astoņas sēdvietas un kurš reģistrā reģistrēts kā vieglais, vieglais pasažieru vai vieglais plašlietojuma automobilis.
Lietuva	Mēneša maksa, pastāv divas opcijas: - līdzīga automobiļa nomas maksas tirgus cena; vai - fiksēta summa, kas aprēķināta piemērojot 0,75% attiecīgā automobiļa tirgus cenai.
Igaunija	- 256 EUR, ja netiek veikta uzskaitē par nobrauktajiem kilometriem privātajām vajadzībām. - izmaksu apmērs atbilstoši ceļazīmēs norādītajiem faktiski nobrauktajiem kilometriem, ja tiek veikta nobraukto kilometru uzskaitē (noformētas ceļazīmes norādot maršrutus).

Pievienotās vērtības nodoklis Baltijas valstīs

	Tiesības atskaitīt samaksāto PVN kā priekšnodokli par automobiļu iegādi, nomu un uzturēšanu (ieskaitot degvielas patēriņu)
Latvija	Ir tiesības atskaitīt 80% no samaksātā PVN, ja automobilis tiek izmantots saimnieciskajā darbībā ar pievienotās vērtības nodokli apliekamo darījumu nodrošināšanai.
Lietuva	Nav tiesības.
Igaunija	Ir tiesības.

Nodokļu izlietojums - faktiskā situācija

Autoceļu likuma 12.panta 4.daļa

Valsts autoceļu fonda programmai piešķirtais finansējums kārtējā gadā nedrīkst būt mazāks par

- 100% no transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa;
- 80% no degvielas akcīzes nodokļa, ja budžeta likumā nav paredzēts citādi.

Nodokļu izlietojums saskaņā ar 2012.gada budžetu

2012.gadā Valsts autoceļu fonda programmai novirzīja

- ~ 20% no iekasētā ekspluatācijas nodokļa;
- ~ 8% no iekasētā degvielas akcīzes nodokļa.

Nodokļu izlietojums saskaņā ar 2013.gada budžetu

2013.gadā plānots Valsts autoceļu fonda programmai novirzīt

- aptuveni 20% no iekasētā ekspluatācijas nodokļa;
- aptuveni 8% no iekasētā degvielas akcīzes nodokļa;
- papildus finansējums no ES fondiem - 88,2 milj. Ls apmērā.

Problemātika un risinājumi

1) Nodokļu izlietojums pretēji konkrēto nodokļu mērķim

Sūdzība Satversmes tiesā par 2013.gada budžeta likumu

2) Nodokļu maksātāju īpašuma tiesību aizskārums

Satversmes 105.panta pārkāpums

3) Samērīguma principa neievērošana

Autoceļu uzturēšanai likumā paredzēto 80% vietā tiek novirzīti vien 8% no iekasētās akcīzes nodokļa summas, kas ir nesamērīgi maz.

4) Vienlīdzības principa pārkāpums

Transportlīdzekļa ekspluatācijas un degvielas akcīzes nodokļa maksātāji tiek nepamatoti diskriminēti - maksājot minētos nodokļus, šīs personas «lāpa» budžeta caurumus lielākā mērā kā citas sabiedrības grupas

Zvērinātu advokātu birojs «VARUL»

Birojs sniedz juridiskās konsultācijas vietējiem un starptautiskajiem klientiem visos biznesa tiesību aspektos. Tādējādi mūsu mērķis ir nodrošināt klientiem vienādi augstu juridisko pakalpojumu kvalitāti, kas balstīta uz vienotiem pakalpojumu sniegšanas principiem visā Baltijā un Baltkrievijā.

Mēs palīdzam klientiem, veidojot padziļinātu izpratni par klientu biznesa īpatnībām, mēs esam atsaucīgi un meklējam inovatīvus klientu problēmu risinājumus. Mums ir svarīgi, lai klienti sasniegtu savus komercdarbības mērķus visefektīvākajā veidā. Mūsu princips - klientu intereses vienmēr likt pirmajā vietā - rada pamatu ilgstošām personīgām attiecībām.

Biroja juristiem ir spēcīgas akadēmiskās zināšanas, kā arī visaptverošas zināšanas konkrētās nozarēs visās biroja prakses jomās. Mūsu atvērtā un draudzīgā attieksme rada īpašu darba vidi, ļaujot pieņemt darbā talantīgākos juristus un būt lepniem par komandu, kurā praktizē labākie profesionāļi.

Zvērinātu advokātu birojs «VARUL» ir saņēmis šādus sertifikātus un apbalvojumus:

Atbildība

Šajā prezentācijā ietvertā informācija ir balstīta uz vispārpieņemtajiem profesionālajiem standartiem, kā arī šobrīd spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Lūdzam ņemt vērā, ka šajā prezentācijā sniedzam vispārīgu informāciju un neatsaucamies uz īpašiem apstākļiem, par kuriem mums nav precīzas informācijas, Attiecīgi šī prezentācija var tikt izmantota tikai kā norāde, un ir pielietojama kā vispārīga norāde.

Ja Jums ir pamats uzskatīt, ka mūsu izmantotā informācija nav pilnīga vai mūsu secinājumi nav precīzi, dariet to mums zināmu nekavējoties.

Mēs ceram, ka šī prezentācija sniedz atbildes uz Jūs interesējošiem jautājumiem. Gadījumā, ja Jums rodas papildus jautājumi vai ir nepieciešama palīdzība, lūdzu dariet to mums zināmu, un mēs labprāt Jums palīdzēsīm.

Kontakti

Diāna Kļuškina

Vecākā nodokļu menedžere

BDO TAX

Nodokļu un finanšu konsultāciju birojs

Alberta 1-2, Rīga, LV-1010

Tel: (+371) 67222237

E-mail: diana.kluskina@bdotax.lv

Justīne Haka

Zvērināta advokāte

VARUL

Zvērinātu advokātu birojs

Alberta 1-2, Rīga, LV-1010

Tel: (+371) 67222237

E-mail: justine.haka@varul.com